

Причинна (скорочено)

Тарас Шевченко

(Балада)

Буря на Дніпрі. Горами зіймаються величезні хвилі, гнуться під поривами шаленого вітру високі верби. А на березі, біля гаю, щось біле блукає, схоже на русалку. Ні, то не русалка, а дівчина, що її ворожка зробила причинною, аби менше сумувала за молодим козаком. Торік він пішов у похід, обіцяв повернутися, та чомусь не їхав. Дівчина-сирота щиро полюбила козака і побивалася за ним, не знаючи, чи він живий, чи, може загинув; чи кохає її, чи знайшов собі іншу.

Так вона ходила берегом, а тим часом з води повиринали русалки і залоскотали причинну.

Вранці з діброви виїхав козак, кінь його вороненький ледве ступав, спотикався. Доїхав до того дуба, де розлучився з коханою дівчиною, і побачив її:

Вона! Боже милий!

Бач, заснула виглядавши.

Моя сизокрила!

Кинув коня та до неї:

"Боже ти мій, боже!"

Кличе її та цілує...

Ні, вже не допоможе!

"За що ж вони розлучили

Мене із тобою?"

Зареготавсь, розігнався —

Та в дуб головою!

Невдовзі проходили там дівчата, що йшли в поле жати. Побачили коня і козака з дівчиною, думали, що вони сплять, і хотіли їх злякати, але зрозуміли, що ті мертві,— і втекли.

Козака і дівчину, як сиріт, поховали громадою. Насипали край дороги дві могили в житі, посадили над козацькою могилою явір та ялину, а над дівчиною — червону калину. На гілках співають птахи, поки зійде місяць і повиходять з Дніпра русалки.